

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський університет імені Бориса Грінченка
Освітня програма	19118 Історія та археологія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	032 Історія та археологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Київський університет імені Бориса Грінченка
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	19118
Назва ОП	Історія та археологія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	032 Історія та археологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Яремчук Сергій Степанович, Ткаченко Вадим Олексійович, Мицик Лариса Миколаївна (керівник)
Залучений представник роботодавців	<i>не застосовується</i>
Дати візиту до ЗВО	15.04.2020 р. - 17.04.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/nmc.kmn/accred/2019/1-ist.pdf
Програма візиту експертної групи	https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/nmc.kmn/accred/2020/1-online-vizyt_ist.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП «Історія та археологія» (бакалаврський рівень) в Київському університеті імені Бориса Грінченка та освітня діяльність за цією програмою відповідають критеріям 3, 4, 6, 7, 9 за рівнем відповідності А, а критеріям 1, 2, 5, 8 – за рівнем відповідності В. Освітня програма передбачає ґрунтовну практичну підготовку здобувачів освіти, що є її головною перевагою в умовах зростаючої конкуренції на ринках освітніх послуг та праці. ЗВО вживає постійних зусиль щодо дотримання інституційної політики якості, демонструє студентоцентрованість, широке залучення всіх стейкгольдерів до процесів вдосконалення освітньої програми. Виявлені під час акредитаційної експертизи недоліки не є суттєвими, а наявні у ЗВО можливості та напрацювання є запорукою для їх усунення в процесі подальшої реалізації ОП. Експертна група засвідчує потужний потенціал для продовження підготовки здобувачів за освітньою програмою, що акредитується, з урахуванням наданих рекомендацій.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії ЗВО. Цілі ОП та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін, тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм. ПРН відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для бакалаврського рівня. 2. Зміст ОП має чітку структуру та системний характер, відповідає предметній області спеціальності «Історія та археологія» та дозволяє досягнути поставлених ОП цілей та ПРН. ОП передбачає широкі можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами вищої освіти. ОП передбачає ґрунтовну практичну підготовку здобувачів освіти, що є її головною перевагою в умовах зростаючої конкуренції на ринках освітніх послуг та праці. 3. Правила прийому на навчання за ОП є чіткими та зрозумілими для абітурієнтів, не містять жодних дискримінаційних положень, своєчасно оприлюднені на офіційному сайті ЗВО та враховують специфіку освітньої програми. Процедура визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, а також у неформальній освіті чітко регулюється нормативними документами ЗВО, є зрозумілою і доступною для здобувачів освіти та послідовно застосовується в процесі реалізації ОП. 4. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених в ОП цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. ЗВО забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності ЗВО. 5. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання студентів є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання. У ЗВО визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності. 6 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, залучених до реалізації ОП, повністю відповідає дисциплінам, які вони викладають, та забезпечує досягнення визначених програмою цілей та результатів навчання. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і цілком дозволяють забезпечити належний рівень їх професіоналізму. ЗВО реалізує комплексну стратегію сприяння професійному розвитку викладачів. 7. Матеріально-технічна база забезпечує реалізацію ОП на високому рівні та досягнення нею визначених цілей та ПРН. ЗВО забезпечує доступ здобувачів освіти до безпечного освітнього середовища, інформаційних ресурсів та соціальної інфраструктури, а також належний рівень їх освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки. 8. ЗВО забезпечує дотримання інституційної політики якості, демонструє студентоцентрованість, широке залучення здобувачів освіти до процесів вдосконалення освітньої програми, прозорість та публічність усіх процедур та інформації.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

На думку експертів, зміст ОП може бути вдосконалений шляхом коригування матриці відповідності обов'язкових ОК (в частині загальних дисциплін) предметним результатам навчання, а також модифікації логічно-структурної схеми ОК з метою синхронізації циклів історії України та всесвітньої історії. Потенціалом для подальшого розвитку освітньої програми є розширення тематичних блоків вибіркових дисциплін, а також поглиблення досвіду імплементації дуальної форми освіти. Експертна комісія рекомендує: 1) переглянути зміст ОП в контексті щорічного моніторингу та прийняття відповідного Стандарту вищої освіти; 2) розширити коло стейкгольдерів, передусім роботодавців, та активізувати їх залучення до розробки та вдосконалення ОП; 3) мотивувати здобувачів освіти до активнішої участі у різних формах неформальної освіти з подальшим визнанням її результатів. 4) продовжити роботу з розробки силабусів з освітніх компонентів ОП; 5) продовжувати популяризувати академічну доброчесність, зокрема, через запровадження окремої навчальної дисципліни на кшталт «Основи академічної культури» та в перспективі розширювати сферу використання відповідних технологічних рішень щодо перевірки кваліфікаційних робіт бакалаврів; 6) вдосконалювати форми моніторингу кар'єрного зростання випускників та використання їх навчального та професійного

досвіду для вдосконаленні ОП; 7) активізувати діалог з органами студентського самоврядування щодо забезпечення якості ОП; 8) розмістити Проект ОП 2020 року на сайті не пізніше, ніж за місяць до його затвердження, для надання всім стейкгольдерам можливості його обговорення; 9) створити окрему веб-сторінку освітньої програми з усіма відповідними матеріалами, що має полегшити навігацію на сайті.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОП має чітко сформульовані цілі. Зокрема, метою ОП є підготувати фахівців-істориків із широким доступом до працевлаштування, здатних самостійно розв'язувати практичні проблеми у дослідженні та викладанні історії. ОП складена на основі Методичних рекомендацій з розроблення освітніх програм в Київському університеті імені Бориса Грінченка (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_10/nakaz_206_29.03.2018.pdf).

Основною особливістю ОП є практична зорієнтованість підготовки здобувачів вищої освіти. Різними видами практик охоплені 1, 2, 3 курс та практично весь 4 курс, збільшено кількість та різноманітність баз практик). Наголос робиться на сприянні формуванню професійної кваліфікації 2320 «вчитель історії», але значний практичний компонент спрямований також на підготовку історика-дослідника. Також особливістю ОП є її міждисциплінарний характер, поєднання спеціальності «Історія та археологія» та спеціалізованих блоків дисциплін, таких як: 1) країни Південної Європи; 2) країни Центрально-Східної Європи; 3) країни Далекого Сходу; 4) історична урбаністика, які обирають здобувачі з метою поглиблення фахової підготовки, зокрема поглибленого вивчення іноземних мов (англійської, іспанської, китайської та польської). На зустрічі зі студентами була отримана схвальна оцінка як вивчення спеціалізованих блоків, так і другої іноземної мови, яка важлива як для наукового пошуку, так і в контексті інтернаціоналізації освіти. Говорячи про іноземні мови, які вивчаються в кореляції з вибірковими блоками, ЕГ зазначає, що студенти можуть факультативно, додатково обирати вивчення іноземних мов, які їм цікаві. Зокрема, науково-педагогічні працівники Університету можуть забезпечити додаткове викладання польської, іспанської, італійської, французької, німецької, грецької, турецької, китайської, японської, латинської давньогрецької та інших мов. Водночас експерти зауважують, що це є блоки вибіркових дисциплін, на які не покладена функція формування програмних результатів навчання. ОП узгоджена зі «Стратегією (програмою) розвитку Київського університету імені Бориса Грінченка на 2018-2022 роки» (http://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/documents/bgku_development_strategy_2018-2022.pdf). Згідно з цим документом, місія ЗВО полягає у служінні людині, громаді, суспільству. Це ж є лейтмотивом ОП та відповідає візії Університету – «формувати інноваційного лідера з високою корпоративною культурою, актуальною освітою та наукою і постійним прагненням досконалості». Стратегія розвитку ЗВО також визначає пріоритети ОП.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін. Зокрема, інтереси та пропозиції студентів вивчалися шляхом опитувань, організації розширених засідань кафедр історії України та всесвітньої історії, обговорення на засіданнях вчених рад факультету та Університету, що було підтверджено під час онлайн-зустрічі з експертами. Також здобувачі мають змогу висловлювати думки щодо різних питань як під час зустрічей з ректором, деканом, завідувачем кафедри, викладачами, так і опосередковано під час електронного листування. Зміст таких звернень постійно опрацьовується та обговорюється на зібраннях адміністративного та науково-педагогічного складу, за результатами обговорень ухвалюються відповідні рішення. Зокрема, згідно з побажаннями здобувачів вищої освіти, введено до ОП музейно-педагогічну практику, тощо. Роботодавці мали змогу сформулювати інтереси та пропозиції: на засіданнях кафедр (протоколи засідань - <http://iff.kubg.edu.ua/pro-fakultet/kafedry/2016-06-15-08-17-32/obhovorennia-op-032-istoriia-ta-arkheolohiia.html>) та під час проходження практик студентами ОП. Роботодавці залучені до атестації здобувачів вищої освіти (до складу ЕК входять

представники роботодавців). Інтереси та пропозиції академічної спільноти з'ясовуються шляхом щорічного моніторингу, що береться до уваги при систематичному осучасненні змісту навчальних дисциплін і практик, а також урізноманітненні тематики студентських науково-дослідних робіт.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі та програмні результати навчання достатньою мірою корелюються з новітніми тенденціями розвитку історичної науки. Спеціалізація на регіональній історії та історичній урбаністиці, що належать до передових наукових напрямів, забезпечує долучення здобувачів вищої освіти до проблематики, яка відзначається високим ступенем актуальності та новизни. Регулярні контакти з роботодавцями допомагають здійснювати систематичний моніторинг ринку праці. Значний відсоток студентів і випускників працюють в освітній сфері, що підтверджено як на зустрічах зі студентами, випускниками, роботодавцями, так і у відповіді ЗВО на запит ЕГ. Цілі та програмні результати навчання ОП формулюються згідно з сучасним станом гуманітарних наук та потребами Міської комплексної цільової програми (Рішення Київської міської ради від 3 березня 2016 року №125/125 "Про затвердження Міської комплексної цільової програми "Освіта Києва. 2016- 2018 роки"). Це, зокрема, проявляється у тому, що в освітньому процесі робиться акцент на вивченні історії Києва, серйозна увага приділяється роботі в архівних та музейних установах столиці, а киевознавча тематика є пріоритетною при написанні студентами курсових і дипломних робіт. При формулюванні цілей та програмних результатів навчання ОП ґрунтовно вивчався досвід аналогічних українських і закордонних програм, зокрема Київського національного університету імені Тараса Шевченка; Карлового університету у Празі; Ягеллонського університету у Кракові; Познанського університету імені Адама Міцкевича, тощо.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 032 «Історія та археологія» наразі відсутній. Водночас ОП включає в себе передбачені у проекті стандарту принципи формування фахових компетентностей та програмних результатів навчання. Програмні результати навчання ОП відповідають 7-му рівню Національної рамки кваліфікацій, що стосується першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. ОП зорієнтована на оволодіння здобувачами вищої освіти компетентностями, які забезпечують здатність особи розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів історичної та археологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. ОП передбачає, що студенти мають здобути концептуальні наукові та практичні знання, бути спроможними критично осмислювати теорії, принципи, методи і поняття у сфері професійної діяльності та/або навчання. У них мають сформуватися поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Наявна чітка узгодженість ОП зі Стратегією ЗВО. Особливістю ОП є практична зорієнтованість підготовки студентів (7 обов'язкових і 3 вибіркової практики), спрямована на широкий доступ до ринку праці, насамперед в освітній сфері. Поглиблене вивчення іноземних мов. Врахування регіонального контексту (урбаністика та киевознавство).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Рекомендовано: 1) переглянути зміст ОП в контексті щорічного моніторингу та прийняття відповідного Стандарту вищої освіти; 2) оптимізувати статус і структура спеціалізованих блоків вибіркової дисциплін, а відтак Матрицю відповідності; 3) розширити коло стейкгоल्дерів, передусім роботодавців, та активізувати їх залучення до розробки ОП; 4) вивчити досвід інших ОП в Україні, де приділяється значна увага питанням регіоналістики та урбаністики.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

ОП та освітня діяльність за цією ОП загалом відповідають Критерію 1 з недоліками, що не є суттєвими, до того ж ОП демонструє значний потенціал для їх усунення.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Для спеціальності 032 «Історія та археологія» першого (бакалаврського) рівня стандарт вищої освіти наразі відсутній. Обсяг освітньої програми 19118 «Історія та археологія» становить 240 кредитів ЄКТС, обсяг обов'язкових освітніх компонентів, спрямованих на формування компетентностей, визначених ОП, - 180 кредитів, обсяг вибіркових освітніх компонентів - 60 кредитів. Це цілком відповідає чинним вимогам законодавства щодо навчального навантаження для бакалаврського рівня вищої освіти. Гуманітарна складова ОП, що акредитується, становить 24 кредити ЄКТС і включає «Університетські студії» (4 кредити), «Філософські студії» (4 кредити), «Культуру усного та писемного мовлення (українська мова)» (4 кредити) та першу іноземну (англійську) мову (12 кредитів). Отже це 10% від загального обсягу ОП та 13% від обсягу обов'язкових ОК. Таким чином, обсяг гуманітарної складової відповідає вимогам чинного законодавства та рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/%d0%a0%d1%96%d1%88%d0%b5%d0%bd%d1%8f%d0%9c%d0%be%d0%b2%d0%bd%d0%b8%d0%b9%d0%97%d0%b0%d0%ba%d0%be%d0%bd.pdf> Підготовка здобувачів освіти випускного (четвертого) курсу здійснюється за ОП 2015 р., яка додається до звіту, але наразі не акредитується.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст освітньої програми має чітку структуру. Логічно-структурна схема освітніх компонентів віддзеркалює закономірності та тенденції історичного поступу людства від найдавніших часів до сьогодення, глобальний, регіональний та національний виміри історичного процесу, органічне поєднання теоретичної та практичної підготовки здобувачів освіти. Вона в цілому не викликає принципових заперечень, проте експертна група рекомендує за можливості синхронізувати викладання курсів «Новітня історія України» та «Новітня історія Західної цивілізації» задля формування у студентів сприйняття і розуміння особливостей національної історії в контексті європейських і світових процесів. ОП вирізняється системністю. Включені до неї фахові ОК дозволяють досягти заявлених в ОП цілей та програмних результатів навчання. Водночас деякі ОК з циклу загальної підготовки («Університетські студії» та «Філософські студії», а також «Фізична культура») не передбачають досягнення жодного програмного результату навчання, що не видається логічно виправданим і має стати предметом вдосконалення ОП. Це під час проведення акредитаційної експертизи було визнано й групою забезпечення ОП. Загалом, враховуючи відсутність стандарту вищої освіти та з огляду на загальне розуміння академічної та професійної спільноти ЗВО та міста Києва, імplementоване в освітню програму й озвучене під час відеозустрічі з НПП, зміст ОП та її компонентів може бути визнаний таким, що відповідає спеціальності «Історія та археологія».

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності «Історія та археологія». Об'єктом вивчення та діяльності ОП визначене пізнання історичного процесу як результату людської діяльності й залучення до історичного досвіду. Цілями навчання за ОП є підготовка бакалавра історії,

який підготовлений для продовження освіти та до викладацької роботи у закладах середньої освіти. Це цілком відповідає цілям підготовки за заявленою спеціальністю. Теоретичний зміст предметної області включає систему знань про історичне минуле України та людства, причино-наслідковий зв'язок історичних подій і процесів, тенденції історичного поступу та закономірності функціонування людського суспільства, особливості формування історико-культурної спадщини, що формується сукупністю нормативних та вибіркових дисципліни професійної підготовки, передбачених ОП. Методи, методики та технології (загальнонаукові та спеціальні історичні методи пізнання; багатопрофільна практична підготовка; використання іноземних мов та інформаційно-комунікаційних технологій у професійній діяльності), на яких ґрунтується предметна область, в повному обсязі представлені в ОП. Методи навчання та вимірювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти, а також технологічне та програмне забезпечення навчального процесу за ОП дозволяють максимально досягти цілей підготовки бакалаврів заявленої спеціальності.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

ОП передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами вищої освіти через: 1) індивідуальний вибір навчальних дисциплін із запропонованого переліку в обсязі, що становить 25% загальної кількості кредитів ЄКТС; 2) обрання додаткових навчальних дисциплін (понад 60 кредитів на рік); 3) академічну мобільність та навчання одночасно за декількома ОП; 4) можливість пропонувати бази для проходження практик, а також власні теми індивідуальних завдань, курсових і дипломних робіт. Реалізація індивідуальних освітніх траєкторій фіксується в індивідуальних навчальних планах студентів. Порядок формування індивідуального навчального плану в частині вивчення вибіркових дисциплін здійснюється відповідно до Положення Університету про порядок та умови здійснення вибору навчальних дисциплін студентами. http://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_10/nakaz_642_25.11.2016.pdf. В ОП передбаченні можливості вибору студентами дисциплін як із загальноуніверситетського каталогу вибіркових дисциплін. (<https://elearning.kubg.edu.ua/local/gdo/catalog/>), так і з чотирьох тематичних вибіркових блоків, які дозволяють поглибити фахову підготовку бакалавра-історика в галузі регіональних студій та історичної урбаністики. Під час відео зустрічі Еґ зі здобувачами освіти було отримано підтвердження їх поінформованості щодо процедур індивідуального вибору дисциплін та визнання результатів академічної мобільності, а також цілковитої свободи такого вибору.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОП та навчальний план передбачають ґрунтовну практичну підготовку здобувачів освіти (7 обов'язкових і 3 вибіркових практики), що становить унікальність цієї освітньої програми. Обов'язкові практики становлять 52,5 кредити ЄКТС, вибіркові – 12 кредитів. Отже, загальна практична підготовка охоплює понад 25% навчального навантаження, передбаченого освітньою програмою. Під час відео зустрічей основні стейкголдери (роботодавці і студенти) визнали практичну орієнтованість ОП, закріплену у новій освітній стратегії кафедри історії України (<http://iff.kubg.edu.ua/pro-fakultet/kafedry/2016-06-15-08-17-32/realizatsiia-novoi-osvitnoi-stratehii.html>), її головною перевагою в умовах зростаючої конкуренції на ринках освітніх послуг та праці. Усі обов'язкові практики мають належне методичне забезпечення (<http://iff.kubg.edu.ua/pro-fakultet/kafedry/2016-06-15-08-17-32/navchalno-metodychna-robota/1107-prohramy-praktyk.html>). Станом на початок 2020 року ЗВО укладено 45 угод з різними базами практик (школи, архіви, музеї, бібліотеки), передбачених ОП. Практична підготовка студентів також здійснюється у Центрах компетентностей Університету: Центрі археологічних досліджень, Центрі архіво-, музеє-, джерелознавства, Центрі педагогічної майстерності. В ході відеоконференції з представниками роботодавців отримані підтвердження їх тісної співпраці з ЗВО з організації всіх видів практик студентів ОП, а також їх належного методичного супроводу з боку НПП, що забезпечують ОП.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Навчання за освітньою програмою дозволяє здобувачам освіти набути соціальних навичок (soft skills), притаманних сучасному фахівцю-історик. Ці навички реалізуються у сформованих компетентностях, передбачених ОП: командна робота, зв'язок, міжособистісні навички (координація дій з іншими; взаємодія, ведення перемовин; навички популяризації), гнучкість (креативність та гнучкість мислення), професіоналізм та відповідальність (комплексне розв'язання проблем; орієнтація на високий результат), цілісність, люб'язність та робоча етика. Набуття soft skills забезпечують як освітні

компоненти, що формують загальні компетентності (модулі «Я-студент» та «Лідерство-служіння» курсу «Університетські студії», «Філософські студії», «Культура усного та писемного мовлення (українська мова)») так і через усі фахові освітні компоненти, включаючи практики, оскільки їх зміст спрямований на формування активної соціальної позиції здобувача освіти, а інтерактивні та кооперативні навчальні методики сприяють розвитку вміння працювати в команді, спілкуватися, дискутувати, вирішувати конфлікти тощо.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Співвіднесення обсягу ОП та окремих ОК (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів освіти регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу» (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_10/nakaz_817_15.12.2017.pdf) (розділ XI «Планування освітнього процесу»). Згідно з ним, у навчальному навантаженні зазначається час, зазвичай потрібний здобувачам вищої освіти для завершення всіх видів навчальної діяльності (таких як лекції, семінари, проекти, практичні заняття, самостійна робота, екзамени), необхідних для досягнення очікуваних результатів навчання. 60 кредитів ЄКТС відповідають навчальному навантаженню повного року формального навчання і асоційованим результатам навчання. Навантаження студента складає 1800 годин на навчальний рік. Один кредит відповідає 30 годинам роботи. Кількість аудиторних годин на один кредит для здобувачів ступеня бакалавра становить 14 годин. Для проміжного (модульного) контролю виділяється до 2 годин на один кредит. Решта часу відводиться для самостійної роботи. Дисципліни, спрямовані на формування спеціальних (фахових, предметних) компетентностей можуть мати інший розподіл годин. Для підготовки до екзамену та його складання виділяється 30 годин із загального обсягу годин самостійної роботи, запланованих для вивчення дисципліни. Учасники відеоконференцій (НПП та студенти) підтвердили цілковиту відповідність обсягу ОП та її ОК фактичному навантаженню здобувачів, а також досягненню цілей та ПРН.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

ОП не передбачає дуальної форми освіти. Проте дуальна модель навчання реалізується в Університеті у модифікованому вигляді: організація освітнього процесу для бакалаврів має практико-орієнтований характер і організується за схемою «аудиторія – центри компетентностей – бази практик». Діяльність студентів в Центрах компетентностей спрямована на отримання вмінь і практичних навичок при формуванні (розширенні та/або поглибленні) спеціальних (фахових, предметних) компетентностей. ОП передбачено, що на 4-му курсі навчання, фактично впродовж усього навчального року студенти набуватимуть практичні навички безпосередньо на місцях їх потенційного працевлаштування.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Обсяг освітньої програми та її освітніх компонентів (в кредитах ЄКТС) відповідають чинному законодавству щодо навчального навантаження для бакалаврського рівня вищої освіти. Зміст ОП має чітку структуру та системний характер, відповідає предметній області спеціальності «Історія та археологія» та цілком дозволяє досягнути поставлених ОП цілей та програмних результатів навчання. ОП передбачає широкі можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами вищої освіти, порядок і процедура якого чітко регламентована нормативними документами ЗВО і доведена до відома студентів. ОП передбачає ґрунтовну практичну підготовку здобувачів освіти, що, на думку всіх стейкхолдерів, є її головною перевагою в умовах зростаючої конкуренції на ринках освітніх послуг та праці. Навчання за освітньою програмою дозволяє здобувачам освіти набути соціальних навичок (soft skills), притаманних сучасному фахівцю-історичу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Зміст ОП може бути вдосконалений шляхом коригування матриці відповідності обов'язкових ОК (в частині загальних дисциплін) предметним результатам навчання, а також модифікації логічно-структурної схеми ОК з метою синхронізації циклів історії України та всесвітньої історії. Потенціалом для подальшого розвитку освітньої програми є розширення тематичних блоків вибіркових дисциплін, а також поглиблення досвіду імплементації дуальної форми освіти.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП та освітня діяльність за цією ОП загалом відповідають Критерію 2 з недоліками, що не є суттєвими, до того ж ОП демонструє значний потенціал для їх усунення.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за ОП (<https://kubg.edu.ua/informatsiya/vstupnikam/pravyla-priyomu-2020/3580-pravyla-priyomu-na-navchannia-dlia-zdobuttia-stupenia-bakalavra-mahistra-osvitno-kvalifikatsiinoho-rivnia-spetsialist.html>) є чіткими та зрозумілими для абітурієнтів, не містять жодних дискримінаційних положень та своєчасно оприлюднені на офіційному сайті ЗВО.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання за ОП враховують специфіку освітньої програми. Хоча Умовами прийому МОН визначений перелік сертифікатів ЗНО для спеціальності (і, відповідно, ОП) «Історія та археологія», проте ЗВО скористався можливістю визначити вагу предметів та мінімальну кількість балів сертифікату ЗНО для допуску до участі в конкурсі з урахуванням специфіки контингенту абітурієнтів. Для ОП це: українська мова та література 0,3/100; історія України 0,4/110; іноземна мова або географія 0,2/100. Підвищені вимоги до базової історичної підготовки вступника покликані забезпечити ефективне засвоєння ним необхідного обсягу знань та практичних навичок в процесі навчання за ОП.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, чітко регулюється Положенням про організацію освітнього процесу http://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_10/nakaz_817_15.12.2017.pdf; Правилами прийому на навчання <http://kubg.edu.ua/informatsiya/vstupnikam/pravyla-priyomu-2020/3580-pravyla-priyomu-na-navchannia-dlia-zdobuttia-stupenia-bakalavra-mahistra-osvitno-kvalifikatsiinoho-rivniaspetsialist.html>; Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність учасників освітнього процесу Київського університету імені Бориса Грінченка http://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_12/polozh_839_22.12.2018.pdf. Як засвідчило опитування студентів ОП під час відеозустрічі, процедура визнання результатів навчання в інших ЗВО є зрозумілою і доступною для них та послідовно дотримується адміністрацією факультету.

Про це свідчить, зокрема, такий факт, що за час реалізації ОП Програмою академічної мобільності для здобувачів вищої освіти скористалися 19 осіб. Зокрема, з 29.09.2019 р. до 03.01.2020 р. в Академії ім. Яна Длугоша у м. Ченстохов, Польща, навчалися студенти II-IV курсів С.Рублик, А. Дригота, В.Конон, І. Івахненко та ін., яким згідно з нормативними документами ЗВО було визнано результати вивчення відповідних дисциплін.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок та умови здійснення вибору навчальних дисциплін студентами Університету Грінченка (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_10/nakaz_642_25.11.2016.pdf). Зокрема, в межах частини дисциплін вільного вибору студенту можуть зараховуватись кредити і результати навчання, які він здобув під час навчання на відкритих навчальних он-лайн курсах (МООС, зокрема Prometheus, Coursera, Edex, CHAN Academy) з отриманням відповідних сертифікатів. Встановлені правила є чіткими, зрозумілими і доступними для всіх учасників освітнього процесу, що засвідчило опитування НПП та студентів. Були наведені й окремі приклади залучення викладачів і студентів до різних форм неформальної освіти. Проте, згідно з офіційними даними кафедр факультету, запитів на визнання результатів неформального навчання наразі ні від кого не надходило.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на навчання за ОП є чіткими та зрозумілими для абітурієнтів, не містять жодних дискримінаційних положень, своєчасно оприлюднені на офіційному сайті ЗВО та враховують специфіку освітньої програми. Процедура визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, а також у неформальній освіті чітко регулюється нормативними документами ЗВО, є зрозумілою і доступною для здобувачів освіти та НПП та послідовно дотримується адміністрацією факультету в процесі реалізації ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Кафедрам, що забезпечують реалізацію ОП, можна рекомендувати мотивувати здобувачів освіти до активнішої участі у різних формах неформальної освіти з подальшим визнанням її результатів.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою повністю відповідають критерію 3 і мають взірцевий характер.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми та методи навчання і викладання, основні вимоги до їх проведення визначені Положенням про організацію освітнього процесу (Розділ IX. Організація освітнього процесу). ОП реалізується лише за денною формою. Формами організації освітнього процесу є навчальні заняття, самостійна робота, практична підготовка і контрольні заходи. Освітній процес має практико-орієнтований характер й організовується за схемою «аудиторія – центри компетентностей – бази практик». Діяльність трьох

Центрів компетентностей (Центр архіво-, джерело- та музеєзнавства: <http://iff.kubg.edu.ua/pro-fakultet/kafedry/2016-06-15-08-17-32/realizatsiia-novoi-osvitnoi-strategii/tsentr-arkhivo-muzeie-dzhereloznavstva.html>; Центр археологічних досліджень: <http://iff.kubg.edu.ua/pro-fakultet/kafedry/2016-06-15-08-20-46/tsentr-arkheolohichnykh-doslidzen/ideolohiia-roboty-tsentru.html>; Центр педагогічної майстерності: <http://iff.kubg.edu.ua/pro-fakultet/kafedry/2016-06-15-08-17-32/realizatsiia-novoi-osvitnoi-strategii/tsentr-pedahohichnoi-maisternosti.html>) створює квазіпрофесійне середовище з інноваційними методами навчання. Навчальні заняття можуть відбуватись також на базі освітніх, культурних, наукових установ. У навчанні здобувачів вищої освіти перевага надається активним й інтерактивним методикам. З усіх навчальних дисциплін доступні електронні навчальні курси у віртуальному середовищі Moodle. Експертна група пересвідчилась, що визначені форми і методи навчання та викладання на ОП сприяють досягненню програмних результатів навчання. «Стратегією розвитку КУБГ на 2018-2022 рр.» студентоцентризм визначено як пріоритет в організації освітнього процесу (http://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/documents/bgku_development_strategy_2018-2022.pdf). Рівень задоволеності здобувачів вищої освіти формами і методами навчання і викладання постійно вивчається шляхом анонімного опитування «Викладач очима студентів» (з 2013 р.) (http://rg.kubg.edu.ua/registry/teacher_students_rating) та інших опитувань. Зокрема, в грудні 2019 р. було проведене опитування «Оцінка студентами 3-х курсів освітнього процесу в КУБГ» (http://iff.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/pdfs/documents/zvit_stusentiv_3_kursu_2020.pdf). Згідно з отриманими результатами рівень задоволеності здобувачів-третьокурсників навчанням в ЗВО становить в середньому 77,0%. Під час акредитаційної експертизи ЕГ ознайомилася з результатами опитувань здобувачів вищої освіти. Дотримання принципів академічної свободи у ЗВО регламентовано Положенням про організацію освітнього процесу (Розділ VIII. Академічні свободи, права й обов'язки науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників) та реалізується на практиці.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу (Розділ IX. Організація освітнього процесу) на початку вивчення дисципліни викладач повинен ознайомити здобувачів вищої освіти з її навчально-методичною картою, що відображає структуру, графік навчального процесу; види діяльності та кількість балів, яку можна набрати за кожен вид навчальної діяльності при опануванні дисципліни. На зустрічі зі студентами інформація щодо реалізації цієї норми на практиці була підтверджена. Інформація про цілі, зміст та очікувані результати навчання, порядок і критерії оцінювання міститься також в електронних навчальних курсах (ЕНК), доступ до яких мають учасники освітнього процесу. Крім цього, на 1 курсі студенти всіх спеціальностей вивчають «Університетські студії» - комплексну дисципліну, один з модулів якої присвячений організації навчальної, науково-дослідницької, самостійної і виховної роботи в Університеті. При вивченні зазначеної дисципліни студентів знайомлять з НП та ОП.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Поєднання навчання з дослідженнями є засадничою ознакою організації освітнього процесу в КУБГ. Для цього, зокрема, запроваджено проектне навчання. Наприклад, у рамках вивчення історичної регіоналістики студенти під керівництвом к.і.н. доц. М. М. Будзар підготували до друку цінне історичне джерело з історії України другої половини XIX ст. - частину щоденника О. Половцова (<http://iff.kubg.edu.ua/pro-fakultet/news/podiji.html?start=28>). Важливим засобом поєднання навчальної та дослідницької діяльності є написання курсових і дипломних робіт. Їхня тематика щорічно оновлюється з урахуванням новітніх досягнень вітчизняних й іноземних науковців-істориків. Здобувачі освіти залучені до реалізації наукової теми факультету «Складні питання історичної пам'яті країн Центрально-Східної Європи XX-XXI ст. у парадигмі діалогічності української культури» (№ держ. реєстрації 0116V003294). Традиційним заходом є проведення щорічної Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Українська минувшина: події, явища та постаті». Здобувачі вищої освіти беруть активну участь у цьому заході шляхом підготовки тез доповідей. На кафедрі під керівництвом доцента О.О. Тарасенко працює науковийгурток «Енігма», на регулярних засіданнях якого проводяться дискусії щодо актуальних питань розвитку історичної науки; студенти також опановують екскурсійну справу. Студенти беруть участь в обробці, реставрації та описі археологічних знахідок в НДЛ археології.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Систематичне оновлення змісту освітніх компонентів передбачено Положенням про організацію освітнього процесу (Розділ VI. Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти). Постійне оновлення і вдосконалення навчально-методичного забезпечення реалізується через: щорічне оновлення робочих програм навчальних дисциплін; оновлення і розроблення нових засобів діагностики навчальних досягнень; забезпечення навчальних дисциплін електронними навчальними курсами (ЕНК). Для систематичного оновлення змісту освіти перед початком кожного навчального року проводяться науково-методичні семінари, під час яких викладачі знайомляться з новітніми науковими і методичними публікаціями, що можуть бути використані в освітній діяльності. Крім того, регулярно влаштовуються тренінги і майстер-класи, завдяки яким науково-педагогічні працівники опановують передові освітні технології.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Організаційною підтримкою впровадження міжнародного досвіду і міжнародних проектів в освітній процес, забезпеченням академічної мобільності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників у ЗВО займається Науково-дослідна лабораторія інтернаціоналізації вищої освіти (<http://ivo.kubg.edu.ua/>). Низка викладачів ОП мають досвід академічної мобільності: завідувачка кафедри історії України, д.і.н., проф. О. О. Салата неодноразово стажувалась і викладала у Чехії; завідувач кафедри всесвітньої історії, д.і.н., проф. І. В. Срібняк та доцент кафедри історії України, к.і.н. О. А. Гуменюк - у Польщі. Упродовж 2016-2017 рр. було реалізовано спільний проект КУБГ й Університету Сетон-Хол (Нью-Джерсі, США) за участю студентів і викладачів. 29 із 182 студентів ОП (станом на 15.04.2020 р.) брали участь у різних програмах академічної мобільності протягом 2016-2020 рр. у таких країнах як Польща, Чехія, Литва, Туреччина, а це близько 16 % студентів. Крім цього, ще 11 студентів брали участь у міжнародних конференціях за кордоном.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Практико-орієнтований характер навчального процесу. Унікальною практикою є діяльність Центрів компетентностей. Студентоцентрованість освітнього процесу та слідування принципам академічної свободи. Проведення багатьох опитувань у ЗВО. Електронні навчальні курси в системі Moodle для дистанційного навчання. Комплексна дисципліна «Університетські студії», один з модулів якої присвячений організації освітнього процесу в Університеті та на ОП. Залучення викладачами студентів до дослідницької роботи у різних форматах. Регулярне оновлення викладачами змісту навчальних дисциплін як в паперовому, так і в електронному варіанті. Вагомі здобутки ЗВО щодо інтернаціоналізації діяльності, зокрема академічної мобільності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Рекомендовано продовжити роботу з розробки силабусів з освітніх компонентів ОП, а також посилити роботу серед студентів і викладачів щодо інтернаціоналізації діяльності ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою повністю відповідають критерію 4 і мають взірцевий характер.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Проведення контрольних заходів у ЗВО регламентується Положенням про організацію освітнього процесу. На ОП застосовуються різні види контролю: вхідний, проміжний та підсумковий (п. 9.3.4). З метою всебічного оцінювання досягнення програмних результатів навчання студентами застосовуються: усний контроль; письмовий та комбінований (письмовий та усний) контроль; комп'ютерний контроль; самоконтроль. Ці форми визначаються викладачем у робочій програмі навчальної дисципліни. Форми контрольних заходів і критерії їх оцінювання за ОП відображаються у робочих програмах навчальних дисциплін, програмах екзаменів, які розміщуються на веб-сторінках кафедр Історії України (<http://iff.kubg.edu.ua/pro-fakultet/kafedry/2016-06-15-08-17-32/navchalno-metodychna-robota.html>) та всесвітньої історії (<http://iff.kubg.edu.ua/pro-fakultet/kafedry/2016-06-15-08-19-34/pro-kafedru.html>). Вимоги до зазначення видів і форм контрольних заходів, а також критеріїв оцінювання знань студентів визначені в Методичних рекомендаціях з розроблення робочих програм навчальних дисциплін http://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_10/nakaz_359_25.05.2018.pdf та Методичних рекомендаціях з розроблення програм практики здобувачів вищої освіти http://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_10/nakaz_602_19.09.19.pdf. Чіткість і зрозумілість форм контрольних заходів і критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів забезпечуються ґрунтовним підходом до їх планування і формулювання, своєчасним оприлюдненням на сторінці факультету/кафедри відповідної інформації, проведенням поточних й екзаменаційних консультацій, конференцій, де студенти ознайомлюються з програмою і змістом практики. Форми контрольних заходів і критерії оцінювання доводяться до здобувачів вищої освіти кожним викладачем на початку вивчення дисципліни. Регулярно проводяться усні опитування студентів щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання їх навчальних досягнень, а також вчасності та доступності інформації про форми контрольних заходів. Повна інформація про контрольні заходи й критерії оцінювання дублюється, також, у електронних навчальних курсах (ЕНК) у системі Moodle (<https://elearning.kubg.edu.ua/local/gdo/catalog/>).

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти для спеціальності відсутній. Державна атестація відбувається у формі захисту кваліфікаційної роботи (Методичні рекомендації до написання курсових, дипломних та магістерських робіт (<http://iff.kubg.edu.ua/pro-fakultet/kafedry/2016-06-15-08-17-32/navchalno-metodychna-robota/114-metodychni-rekomendatsii-dlia-napysannia-kursovykh-ta-dyplomnykh-robit.html>)) та комплексного екзамену з психології, педагогіки та методики навчання історії, програма якого розміщена на сайті ЗВО (<http://iff.kubg.edu.ua/pro-fakultet/kafedry/2016-06-15-08-17-32/navchalno-metodychna-robota/derzhavna-atestatsiia.html>).

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Процедура і правила проведення контрольних заходів визначаються Положенням про організацію освітнього процесу в КУБГ, яке розміщене на сайті Університету. Механізми проведення контрольних заходів, засоби оцінювання об'єктивності екзаменаторів, процедури запобігання і врегулювання конфлікту інтересів, а також порядок оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження також визначені в Положенні про організацію освітнього процесу у КУБГ. Об'єктивність екзаменаторів та запобігання конфлікту інтересів забезпечується кількома способами: 1) проведення екзаменів переважно у письмовій формі з використанням процедури шифрування; 2) проведення екзамену у формі комп'ютерного тестування, де перевірка виконання тестових завдань здійснюється автоматично. Для дисциплін, які передбачають усний контроль, екзамен приймається комісією (2-3 особи), до якої входить щонайменше один фахівець, що не брав участі у викладанні цієї дисципліни студентам, котрі екзаменуються, за умови присутності іншого викладача. За період ОП конфлікту інтересів не виникало, що підтверджено під час зустрічі зі студентами. Скарг студентів на упередженість та необ'єктивність екзаменаторів не висловлювалося. Порядок повторного проходження контрольних заходів визначено у Положенні про організацію освітнього процесу в КУБГ (п. 9.4). Студенти, що одержали під час заліково-екзаменаційної сесії не більше двох незадовільних оцінок (FX), мають право ліквідувати академічну заборгованість у встановлені терміни, як правило, до початку наступного семестру. Перескладання іспиту допускається не більше двох разів з кожної дисципліни. Приклад: за результатами підсумкового контролю, у другому семестрі поточного навчального року, під час заліково-екзаменаційної сесії у студентки першого курсу Є.Хімай (група ІСб-

1-18-4.0 д.) виникла академічна заборгованість. Викладач провів повторний підсумковий контроль. Спроба перескладання студенткою виявилася невдалою. У зв'язку з цим, згідно з нормативними документами ЗВО, було призначено повторне перескладання навчальної дисципліни. Для проведення екзамену було створено комісію. За результатами іспиту студентка Є.Хімай отримала задовільну оцінку, що дозволило їй продовжити навчання. Порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів також регулюється Положенням про організацію освітнього процесу в КУБГ. За час реалізації ОП випадків оскарження результатів підсумкового контролю не зафіксовано. Під час бесіди зі здобувачами освіти експертами з'ясовано, що процедури контрольних заходів у ЗВО забезпечують об'єктивність екзаменаторів, для студентів доступні процедури оскарження.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Низка документів ЗВО регулює політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності: п.4.3 Стратегії (програми) розвитку Університету на 2018-2022 рр. (<http://kubg.edu.ua/resursi/dokumenty.html>), Кодекс корпоративної культури КУБГ (<http://kubg.edu.ua/prouniversitet/vizytivka/korporatyvna-kultura-universytetu/4301-kodeks-korporatyvnoikultury.html>), Декларація про академічну доброчесність суб'єктів освітнього процесу (<http://kubg.edu.ua/prouniversitet/vizytivka/korporatyvna-kultura-universytetu/4299-deklaratsiia-pro-akademdobrocheshnist.html>), Положення про академічну доброчесність науково-педагогічних, наукових, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти Університету (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_2/nakaz_39_24.01.2020.pdf), Наказ про створення Комісії з академічної доброчесності (<https://cutt.ly/VrM5muV>), Наказ «Про перевірку магістерських робіт на плагіат» (2014) (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_7/nakaz_236_30_05_14.pdf). Інструментами протидії порушенням академічної доброчесності в ЗВО є такі технологічні рішення: - використання для проведення контрольних заходів аудиторій, обладнаних відеокамерами, розташування яких дозволяє отримати зображення з усіх кутів огляду, що унеможливорює списування; - розробка та впровадження комп'ютерного тестування студентів з автоматичним оцінюванням роботи; - використання спеціалізованого програмного забезпечення для виявлення плагіату на основі чітких правил і політики щодо його використання. Для перевірки наукових робіт на плагіат в Університеті використовується сервіс Unicheck <http://library.kubg.edu.ua/poslygy-ta-servis/dostup-do-internet.html>. У 2020 році планується співпраця ще з однією компанією перевірки на плагіат – Strike Plagiarism, з якою укладена угода про співпрацю. Академічна доброчесність є невід'ємною частиною корпоративної культури університету. В ЗВО запроваджена система регулярних тренінгів із запобігання академічній недоброчесності. Крім того, в університеті ведеться постійна роз'яснювальна робота серед викладачів і студентів, зокрема під час кураторських годин. У структурі Наукового товариства Університету діє Школа академічної доброчесності. Окрім цього питання академічної доброчесності розглядається в курсі «Університетські студії». «Положенням про академічну доброчесність» передбачений перелік видів відповідальності за порушення академічної доброчесності. Під час зустрічі зі здобувачами освіти з'ясовано, що вони поінформовані про політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності в ЗВО. Під час зустрічей з адміністрацією, викладачами та студентами з'ясовано, що на ОП на даний час не зафіксовано випадків порушення академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Наявні чіткі та зрозумілі форми контрольних заходів та критерії оцінювання студентів, які заздалегідь оприлюднюються. В рамках підсумкової атестації запроваджено комплексний екзамен з психології, педагогіки та методики навчання історії з метою формування педагогічних компетентностей. Чіткість, зрозумілість і доступність правил проведення контрольних заходів забезпечують об'єктивність екзаменаторів і можливість оскарження результатів. У ЗВО ведеться значна робота з популяризації академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Рекомендовано продовжувати популяризувати академічну доброчесність, зокрема, через запровадження окремої навчальної дисципліни на кшталт «Основи академічної культури» та в

перспективі розширювати сферу використання відповідних технологічних рішень щодо перевірки кваліфікаційних робіт бакалаврів.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ОП та освітня діяльність за цією ОП загалом відповідають Критерію 5 з недоліками, що не є суттєвими, до того ж ОП демонструє значний потенціал для їх усунення.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Реалізацію ОП забезпечують сім докторів наук, професорів, один доктор наук, старший науковий співробітник, три доктори наук, доценти, чотири кандидати наук, доценти, шість кандидатів наук, один кандидат наук, старший науковий співробітник. Отже 100% НПП, що забезпечують ОП, мають науковий ступінь, 73% - науковий ступінь і вчене звання. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, залучених до реалізації ОП, повністю відповідає дисциплінам, які вони викладають за ОП, та забезпечує досягнення визначених програмою цілей та результатів навчання.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими. Заміщення вакантних посад НПП здійснюється на засадах, визначених Положенням про конкурс на заміщення вакантних посад науково-педагогічних, педагогічних і наукових працівників (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_4/nakaz_300_25.04.2019.pdf). Згідно з ним, для оцінювання рівня професійної кваліфікації претендента на посаду НПП кафедри пропонують йому прочитати пробні лекції, провести практичні заняття, за результатами яких складається відгук про відкрите заняття. Крім того, від претендента вимагається надання кафедри списку його наукових публікацій, причому перевага віддається тому, хто має публікації у фахових періодичних виданнях, включених до наукометричних баз Scopus і Web of Science. Кандидатури претендентів на заміщення вакантних посад викладачів, старших викладачів, доцентів, професорів і завідувачів кафедр обговорюються на засіданнях відповідних кафедр зі складанням мотивованого висновку щодо професійних й особистих якостей кожного з претендентів. Отже, процедури конкурсного добору НПП цілком дозволяють забезпечити належний рівень їх професіоналізму. Навчально-науковий центр розвитку персоналу та лідерства ЗВО сприяє адаптації новопризначених НПП (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_4/nakaz_528_30.08.2018.pdf). Для продовження контракту враховуються результати щорічного конкурсу «Лідер року» та опитування «Викладач очима студентів».

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Як свідчать результати акредитаційних відеозустрічей, залучення роботодавців (співробітників науково-дослідних, музейних та архівних установ, вчителів історії загальноосвітніх освітніх закладів) до організації освітнього процесу відбувалось як на етапі розробки та впровадження ОП, коли вони виступали в якості експертів та рецензентів, так і на етапі її реалізації, насамперед, в процесі організації та проведення практик. Представники роботодавців обов'язково включаються до складу екзаменаційних комісій, що передбачено п. 2.2.1 «Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії у Київському університеті імені Бориса Грінченка» (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_10/nakaz_58_27.02.2015.pdf). Зокрема, згідно з наказом № 339-с від 02.05.2019 р. науковий співробітник Інституту історії України НАНУ д.і.н., проф. О. Є. Лисенко був членом екзаменаційних комісій під час підсумкової атестації бакалаврів-істориків. Роботодавці або їх представники виступають експертами з питань модернізації

змісту ОП і визначення пріоритетів її подальшого розвитку. Зокрема, 11.12.2019 р. на засіданні кафедри історії України, в якому взяли участь провідні наукові співробітники Інституту історії України НАНУ д.і.н., проф. О. А. Удод та д.і.н., проф. О. Є. Лисенко, а також директор спеціалізованої школи №124 Подільського району м. Києва Г. П. Кучер, було обговорено шляхи вдосконалення ОП «Історія та археологія» в контексті сучасних вимог ринку праці й критеріїв професіоналізму спільноти істориків (протокол засідання кафедри № 5 від 11.12.2019 р.) (<http://iff.kubg.edu.ua/pro-fakultet/kafedry/2016-06-15-08-17-32/obhovorennia-op-032-istoriia-ta-arkheolohiia.html>).

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Важливим елементом забезпечення якості та конкурентоспроможності ОП виступає системна комунікація між освітнім процесом і професійною спільнотою істориків. Вона передбачає проведення гостьових лекцій, методичних семінарів і майстер-класів провідними науковцями, експертами з історичної освіти, керівниками установ, організацій і підприємств, що пропонують робочі місця для випускників ОП. Завдяки таким заняттям здобувачі вищої освіти мають можливість розширити уявлення щодо проблемного поля сучасних досліджень з історії та археології, збагатити свій методологічний арсенал, визначитися з напрямком власних науково-дослідних пошуків і сформуванню стратегію своєї професійної самореалізації. Зокрема, 11.12.2018 р. відбулася гостьова лекція к.і.н. Ю. Полюховича (<http://iff.kubg.edu.ua/profakultet/news/podiji/896-zustrich-z-yuriiem-poliukhovychem.html>). 30.09.2019 р. завідувач науково-дослідного сектору археології Національного Києво-Печерського заповідника, к.і.н. С. Тараненко презентував студентам свою монографію «Археологічна карта Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника» (<http://iff.kubg.edu.ua/pro-fakultet/news/podiji/1016-%20prezentatsiia-knyhu-arkheolohichna-karta-natsionalnoho-kyievo-pechersko-ho-istoryko-kulturnohozapovidnyka.html>). Детальний перелік аудиторних занять, проведених для здобувачів освіти за ОП, що акредитується, професіоналами-практиками, міститься за посиланням (<blob:https://office.naq.gov.ua/538eb12b-981e-49f0-bfed-dd0009797291>).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

ЗВО реалізує комплексну стратегію сприяння професійному розвитку викладачів. В університеті існує система підвищення кваліфікації, яка регулюється Положенням про підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників Університету (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_5/nakaz_49_20.02.2015.pdf). Система включає лідерський, науковий, дидактичний та ІКТ модулі. Зміст модулів адаптовано до потреб науково-педагогічних працівників в залежності від посади та досвіду. Результати підвищення кваліфікації за всіма модулями регулярно оприлюднюються на сайті ЗВО. Крім того, науково-педагогічні працівники проходять фахове стажування в інших ЗВО, в тому числі закордонних, один раз на 5 років. Для новопризначених НПП проводиться адаптаційний тренінг та за необхідності призначається тьютор з числа досвідчених викладачів. Також для НПП регулярно проводяться методичні семінари з розробки електронних навчальних курсів у системі Moodle. Моніторинг професійного рівня викладачів відбувається за допомогою атестації НПП раз на 5 років (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_5/nakaz_86_21.02.2012.pdf), щорічного рейтингового оцінювання «Лідер року», яке охоплює всі професійні здобутки НПП за рік та знаходиться у відкритому доступі (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_7/nakaz_199_19.03.2020_.pdf). Рівень викладацької майстерності також оцінюється студентами за допомогою анонімного опитування «Викладач очима студентів» (http://rg.kubg.edu.ua/registry/teacher_students_rating/).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Система стимулювання розвитку викладацької майстерності в ЗВО включає професійне та матеріальне заохочення. Професійному зростанню НПП сприяють регулярні відкриті лекції та взаємовідвідування занять, метою яких є обмін методичним досвідом та імплементація інноваційних освітніх технологій. У рамках системи підвищення кваліфікації передбачений дидактичний модуль, що дозволяє розвинути викладацьку компетентність НПП (<https://kubg.edu.ua/prouniversitet/news/podiji/4677-dydaktychnyi-%20modul>). Професійне заохочення в ЗВО включає нагородження подяками, грамотами, Медаллю Бориса Грінченка та нагрудним знаком «За служіння університету» та регламентується Положенням про відзнаки Київського університету імені Бориса Грінченка (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_16/nakaz_703_22.12.2016.pdf). Метою щорічного рейтингового оцінювання «Лідер року» є розвиток лідерського та наукового потенціалу НПП; підвищення якості надання освітніх послуг; мотивація до ефективної та

результативної праці через удосконалення системи матеріального та морального заохочення. Оцінюванню підлягають інтегровані види професійної діяльності: науково-дослідна діяльність, професійний розвиток, викладацька діяльність. За результатами конкурсу «Лідер року-2019» історико-філософський факультет посів 2 місце у загальному рейтингу структурних підрозділів Університету; кафедри філософії та всесвітньої історії розділили 3 місце, а НДЛ археології посіла 2 місце з-поміж НДЛ ЗВО. Вагомими є й персональні досягнення НПП, що викладають на ОП: д.і.н., професор, завідувач кафедри всесвітньої історії І.В.Срібняк виборов 2 місце у загальному рейтингу ЗВО. Згідно з Положенням про рейтингове оцінювання «Лідер року» співробітникам університету відповідно до набраних балів може встановлюватись надбавка до заробітної плати у розмірі від 20 до 50 % на поточний календарний рік. Питання матеріального заохочення НПП також регламентуються Положенням про преміювання та надання матеріальної допомоги працівникам Київського університету імені Бориса Грінченка (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_16/nakaz_703_22.12.2016.pdf).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, залучених до реалізації освітньої програми, повністю відповідає дисциплінам, які вони викладають за ОП, та забезпечує досягнення визначених програмою цілей та результатів навчання. Процедура конкурсного добору викладачів є прозорими і цілком дозволяють забезпечити належний рівень їх професіоналізму. ЗВО також забезпечує адаптацію новопризначених НПП до роботи в університеті. Залучення роботодавців до організації освітнього процесу відбувалось як на етапі розробки та впровадження ОП, коли вони виступали в якості експертів та рецензентів, так і на етапі її реалізації, насамперед, в процесі організації та проведення практик, а також в ході обговорення шляхів вдосконалення ОП та під час підсумкової атестації випускників ОП. Важливим елементом забезпечення якості та конкурентоспроможності ОП виступає системна комунікація між освітнім процесом і професійною спільнотою істориків, яка передбачає проведення професіоналами-практиками та експертами в галузі історичної науки гостьових лекцій, методичних семінарів і майстер-класів. ЗВО реалізує комплексну стратегію сприяння професійному розвитку викладачів. Система стимулювання розвитку викладацької майстерності в ЗВО включає професійне та матеріальне заохочення і є надзвичайно дієвою.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Експертна група рекомендує Університету популяризувати свій досвід використання і розвитку людських ресурсів серед інших ЗВО України.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою повністю відповідають критерію 6 і мають взірцевий характер.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Огляд матеріально-технічних ресурсів ЗВО, здійснений ЕГ в ході акредитаційної експертизи, свідчить, що матеріально-технічна база забезпечує реалізацію освітньої програми на високому рівні та досягнення нею визначених цілей та програмних результатів навчання. Технічний стан навчального корпусу, зокрема, і тих його приміщень, де знаходяться підрозділи, задіяні в реалізації ОП, є взірцевим. Весь аудиторний фонд обладнаний мультимедійними проекторами, переважна його частина – смарт-дошками. Бібліотека в повній мірі забезпечена навчальною та науковою літературою,

необхідною для реалізації ОП, здійснює передплату 18 фахових періодичних видань, має сучасне обладнання та програмне забезпечення, в тому числі для перевірки робіт на плагіат, та планує їх вдосконалення. Як відзначив керівник НДЛ археології проф. М. Відейко, археологічний центр забезпечений найновішим обладнанням для польових та лабораторних досліджень та ефективної організації археологічної практики студентів ОП. Санітарно-гігієнічний та технічний стан гуртожитків університету є належним, що було підтверджено під час фокус-груп зі здобувачами освіти та студентським самоврядуванням. Проте студенти зауважили необхідність покращення умов проживання в гуртожитках, що орендуються закладом у інших ЗВО. ЕГ зважає на обмеженість важелів впливу адміністрації Університету на стан орендованих приміщень та наголошує, що закладом вжито заходів щодо покращення матеріально-технічної бази проживання студентів шляхом будівництва нового гуртожитку, який було введено в експлуатацію в 2019 р. Університет має також поліграфічні потужності для публікації, зокрема, підручників та посібників викладачів ЗВО.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Доступ НПП та здобувачів освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів є безоплатним, що підтверджено в ході відеозустрічей зі здобувачами та НПП відповідно. Перевірка робіт на плагіат, як було з'ясовано в процесі огляду матеріально-технічної бази, також здійснюється ЗВО безкоштовно.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

ЗВО вживає зусиль для підтримки високого рівня безпеки освітнього середовища. Належний технічний стан навчального корпусу доповнюється наявністю охорони і пропускної системи, підрозділи охорони мають відповідне обладнання (камери, турнікети), що було виявлено в результаті огляду матеріально-технічної бази. В гуртожитках Університету також діє пропускний режим, відвідування сторонніми особами обмежене і чітко контролюється. Введено обмеження щодо транспортування та використання небезпечних речовин. Вказані заходи безпеки регламентуються Положенням про гуртожитки (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_19/polozhennia-hurtozhytky-2018.pdf) та Правилами внутрішнього розпорядку (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_19/zatverdzh_14.10.2010.pdf). Під час відеозустрічі з експертами студенти висловили своє задоволення умовами навчання та проживання, зазначивши достатній рівень безпеки освітнього середовища.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Під час відеозустрічей з експертною групою здобувачі вищої освіти за ОП позитивно оцінили всі форми підтримки з боку ЗВО. Освітню підтримку студентів забезпечують гарант та НПП, що працюють на ОП, НДЛ археології, Центри компетентностей. Організаційну підтримку здобувачів вищої освіти здійснюють кафедри, деканат історико-філософського факультету, навчальний відділ, структурні підрозділи ЗВО. Інформаційна підтримка реалізується через сайт університету (<https://kubg.edu.ua/>) та Е-середовище (<https://kubg.edu.ua/resursi/%D0%B5-%D1%81%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%89%D0%B5/rusursi.html>), НДЛ інформатизації освіти, бібліотеку, та інші підрозділи ЗВО, деканат факультету. Консультативну підтримку здобувачів освіти забезпечують гарант ОП, НПП та підрозділи ЗВО в рамках своїх компетенцій. Соціальну підтримку надають деканат факультету, НМЦ соціально-гуманітарної взаємодії та організації дозвілля студентів ЗВО (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/social-humanitarian/polozhennia_nmc_sgvodts.pdf). Опитування студентів свідчить про підтримку з боку ЗВО з питань працевлаштування (https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScXBsojdUANs12_bj-E98YVmhYhPgfkDTzaCoHSo2exqgKViw/viewform) (https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScXBsojdUANs12_bj-E98YVmhYhPgfkDTzaCoHSo2exqgKViw/viewform). ЗВО здійснює регулярний моніторинг рівня задоволеності здобувачів освіти всіма видами інституційної підтримки (http://iff.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/pdfs/documents/zvit_stusentiv_3_kursu_2020.pdf) та планує вдосконалити цю підтримку з урахуванням пропозицій, внесених студентами під час опитування.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Хоча наразі осіб з особливими освітніми потребами на ОП немає, у ЗВО створені всі необхідні умови для задоволення потреб таких здобувачів освіти. Огляд матеріально-технічної бази виявив, що навчальний корпус пристосований для потреб осіб з інвалідністю, зокрема, обладнаний пандусами та ліфтами. Здобувачам вищої освіти, які працюють за фахом, надається можливість навчання за індивідуальним графіком.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Політика та процедури врегулювання конфліктних ситуацій, включаючи ситуації, пов'язані з сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією у ЗВО визначаються Положенням про засади запобігання і протидії дискримінації, сексуальним домаганням, булінгу та іншим проявам неетичної поведінки (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_2/nakaz_736_31.10.19.pdf). Як засвідчила відеозустріч експертів зі здобувачами вищої освіти за ОП, їм відомі правила та процедури врегулювання конфліктних ситуацій, проте таких ситуацій у практиці закладу за час реалізації ОП не виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Матеріально-технічна база цілком забезпечує реалізацію освітньої програми на високому рівні та досягнення нею визначених цілей та програмних результатів навчання. Забезпечення ЗВО доступу здобувачів освіти до безпечного освітнього середовища, інформаційних ресурсів та соціальної інфраструктури, а також належного рівня їх освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки. Наявність визначених та прозорих процедур вирішення конфліктних ситуацій.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

У зв'язку з критичними зауваженнями здобувачів освіти щодо умов проживання в деяких орендованих гуртожитках, експертна група рекомендує адміністрації університету налагодити діалог з цього питання з керівництвом ЗВО, у яких ці гуртожитки орендуються.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою повністю відповідають критерію 7 і мають взірцевий характер.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми визначаються Методичними рекомендаціями (http://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/nmc.nd/nakaz_206.pdf). ЗВО послідовно дотримується

цих процедур. Фіксована періодичність перегляду ОП відсутня, він здійснюється за умов виявлення потреби програми у вдосконаленні, зокрема з урахуванням результатів акредитації ОП, запровадження або зміни державних стандартів вищої освіти, професійних стандартів, пропозицій роботодавців і здобувачів вищої освіти, розвитку стратегії (програми) розвитку університету. Гарант ОП повідомила, що останні зміни стосувалися розташування ОК по семестрах; під час фокус-групи з керівниками підрозділів, що відповідають за внутрішнє забезпечення якості освіти, встановлено, що вони були долучені до обговорення та імплементації цих змін. Впродовж онлайн-візиту експертами не виявлено фактів порушення внутрішніх процедур забезпечення якості ОП, встановлених ЗВО. Під час фокус-групи з експертами керівниками НМЦ стандартизації та якості освіти, НДЛ інформатизації освіти, НМЦ акредитації та ліцензування було зазначено, що на засіданнях Вченої ради ЗВО, запланованих на квітень, травень та червень, планується розглянути питання щодо модернізації освітніх програм.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Як було виявлено під час фокус-груп зі здобувачами та випускниками, ЗВО (а саме, проектна група, що отримує інформацію особисто або через відповідні підрозділи університету) оперативно здійснював перегляд ОП з урахуванням студентських ініціатив. Здобувачі зазначили, що відбувалися зустрічі з ректором, адміністрацією факультету та НПП, під час яких були внесені пропозиції, що були реалізовані. Прикладами були перенесення курсу «ІКТ в історичній науці» на 1 курс та збільшення кількості годин з англійської мови та подовження курсу на наступні семестри. Здобувачами було також надано пропозицію з вивчення латини, яка наразі розглядається групою забезпечення. З метою розширення можливостей практико-орієнтованого навчання студентами було ініційоване ширше залучення до діяльності Центрів компетентності вчителів-практиків та науковців для проведення спільних колоквиумів та майстер-класів, що має актуалізуватися в розробці ОК, спрямованих на практичну складову, а також збагачення змісту дисципліни «Методика викладання історії» досвідом використання педагогічних технологій в інших країнах Європи шляхом виділення окремого модуля. Під час фокус-групи з випускниками спеціальності було зазначено оперативну реакцію фахових кафедр на студентські ініціативи з питань змістовного наповнення ОП. Як приклад було наведено трансформацію курсу історії Росії, а також оновлення навчальних курсів відповідно до змін у шкільній програмі з історії. Студентське самоврядування згідно з Положенням про студентське самоврядування (<http://kubg.edu.ua/images/stories/Departments/studentam/polozhennia.pdf>) також має в своїй компетенції питання, пов'язані зі вдосконаленням освітнього процесу, змісту ОП та освітнього середовища. Під час фокус-групи з представниками студентського самоврядування не вдалося встановити фактів їх залучення до вдосконалення ОП, що акредитується, крім їх участі у вдосконаленні саме освітнього середовища (студентські ради гуртожитків, створення дискусійних клубів). Гарант пояснила, що причиною є перевибори органів самоврядування в грудні 2019 року, тоді як студентська рада попередньої каденції долучалася до вдосконалення ОП. Інструментом вивчення пропозицій здобувачів є також опитування, що підтвердила фокус-група та надані експертам матеріали.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

ЗВО вжито зусиль щодо залучення роботодавців до перегляду ОП. Під час фокус-групи з роботодавцями (представниками загальноосвітніх закладів, а також наукових, музейних та архівних установ) останніми було вказано на регулярний зв'язок з закладом, проте здебільшого цей зв'язок стосувався проходження студентами практики. Безпосереднє обговорення з роботодавцями перспектив вдосконалення ОП відбулося, зокрема, у грудні 2019 р. в рамках засідання кафедри історії України

(http://iff.kubg.edu.ua/images/stories/Departments/kaf_iu/documents/protokoly/Протокол_11_12_2019_.pdf), де були внесені пропозиції ширше знайомити здобувачів вищої освіти з творчим доробком українських істориків та вчителів, які працюють за межами України, та розширити проблематику курсових і дипломних робіт за рахунок тем з історії освіти; більше уваги приділяти дослідженню традицій історичної освіти в Україні та за кордоном. Експерти отримали докази того, що представники роботодавців загалом залучаються до засідань кафедр задля обговорення освітньої програми (https://drive.google.com/open?id=1w3XH_GDfefwg2yDcPC8kFfKuIDPt1EJS) (<https://drive.google.com/open?id=170dSYTqI5Y9fNsVZu3IU8CBc57fuuFLC>) (<https://drive.google.com/open?id=1xIIY8VUyJH8Bg5I9Qnnk2p9AZX3UJew1>), а також до процедури оцінювання якості підготовки фахівців шляхом участі в екзаменаційних комісіях. (https://drive.google.com/open?id=1bJYXC_rcgeQyYQInGw8gVhXzkbchEwwE). ЗВО також проводить для випускників ярмарки вакансій, під час яких відбувається їх комунікація з роботодавцями. Водночас, коло роботодавців, залучених до вдосконалення ОП, видається ЕГ дещо обмеженим.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників на факультеті та в ЗВО існує і розвивається. У відповідь на запит експертної групи та під час спілкування з гарантом було встановлено, що ЗВО здійснює онлайн опитування випускників (blob:<https://office.naqa.gov.ua/2f7dba72-b05b-40b6-b262-34448ab52744>), а також підтримує особистий контакт з частиною з них, що підтверджує і фокус-група з випускниками, учасники якої підкреслили їх систематичне залучення до загальноуніверситетських та факультетських заходів. Випускники ОП запрошуються на засідання кафедр, де висловлюють пропозиції щодо вдосконалення ОП з урахуванням власного кар'єрного шляху, що підтверджено протоколом засідання кафедри історії України (<https://drive.google.com/open?id=1c7hoGaVIHWmi0PRHfXouzXllvF0xfaE1>). В Університеті діє Асоціація випускників (blob:<https://office.naqa.gov.ua/e4cb001f-3534-48ad-ae69-af2793016786>), серед завдань якої - створення банку даних про випускників, а також забезпечення комунікації між ними та ЗВО. Попри вказані факти, практика залучення випускників до вдосконалення ОП, що акредитується, видається ще доволі обмеженою; опитування випускників є загальноуніверситетським і не враховує специфіки ОП.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Під час фокус-груп зі здобувачами та випускниками було виявлено, що особи, відповідальні за реалізацію ОП, оперативно реагували на надані пропозиції. Під час відео зустрічі з експертами завідувачі НМЦ стандартизації та якості освіти та НМЦ акредитації та ліцензування зазначили, що перегляд ОП відбувається регулярно з урахуванням результатів моніторингу, зокрема успішності та якості навчання, проходження практик, опитування здобувачів. Рекомендації від представників роботодавців, що входили до складу екзаменаційних комісій, щодо посилення практичної підготовки здобувачів, спричинило оперативну реакцію НПП: перегляд компонентів ОП (програми практик, навчальних дисциплін) та актуалізація діяльності Центрів компетентностей, що беруть участь у реалізації програми. Надано перелік заходів, запланованих з метою втілення рекомендацій впродовж поточного навчального року (<https://docs.google.com/document/d/1guq5mUBlwe4bHtoNIWsaO7CjvJlXvNCUQ1aOufe0jpQ/edit?usp=sharing>). Експертна група відмічає, що у відповідь на виявлені нею та озвучені під час фінального брифінгу окремі недоліки щодо змісту та структури ОП, представники адміністрації ЗВО та НПП, що забезпечують ОП, підтвердили їх усвідомлення та висловили наміри щодо їх усунення найближчим часом, що засвідчує відкритість колективу ЗВО до постійного вдосконалення.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Результати зовнішнього забезпечення якості освіти, які б могли бути враховані для удосконалення ОП, наразі відсутні, оскільки акредитація ОП є первинною.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Під час фокус-груп експертами було встановлено, що всі стейкголдери ОП поділяють ідеали якості освіти як на інституційному, так і на національному рівні, і прагнуть до вдосконалення якості ОП, що акредитується, в різних контекстах. Під час читання пропедевтичного курсу «Університетські студії» акцентується увага здобувачів на їх рівноправній ролі як стейкголдерів освітнього процесу та необхідності їх участі у його вдосконаленні. Інтерв'ю з НПП демонструє усвідомлення ними високого рівня відповідальності за якість освіти цієї освітньої програми. Експертна група відмічає, що ЗВО вживає постійних зусиль щодо підвищення якості навчання і викладання та залучення різних груп стейкголдерів до освітнього процесу, щодо дотримання академічної доброчесності та інших складових політики якості. Представники жодної з груп стейкголдерів не відчували перепон до участі у вдосконаленні ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Періодичний перегляд ОП у відповідь на зовнішні та внутрішні виклики, з урахуванням потреб та пропозицій стейкгоल्дерів та згідно зі встановленими в ЗВО процедурами; оперативне реагування на виявлені недоліки. Постійні зусилля ЗВО щодо дотримання інституційної політики якості. Студентоцентрованість, широке залучення здобувачів освіти до процесів вдосконалення освітньої програми.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Обмежена зацікавленість та залученість студентського самоврядування до вдосконалення ОП, окрім питань покращення освітнього середовища в ЗВО. Рекомендується: 1. розширити коло роботодавців, залучених до процесу вдосконалення ОП; 2. вдосконалити форми моніторингу кар'єрного зростання випускників та використання їх навчального та професійного досвіду для вдосконалення ОП; 3. активізувати діалог з органами студентського самоврядування щодо забезпечення якості ОП.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ОП та освітня діяльність за цією ОП загалом відповідають Критерію 8 з недоліками, що не є суттєвими, до того ж ОП демонструє значний потенціал для їх усунення.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Нормативні документи, що регламентують правила і процедури регулювання прав та обов'язків всіх учасників освітнього процесу, доступні на офіційному сайті ЗВО (https://kubg.edu.ua/resursi/normatyvni-dokumenty/reiestr-normatyvnoi-bazy.html#section_3). Такими документами є, зокрема, Статут (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_1/statut_132-2035_08.10.2015.pdf), Правила внутрішнього розпорядку (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_2/tk_28.08.2013.pdf), Кодекс корпоративної культури (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_1/kodeks_korp_kultury.pdf), Положення про академічну доброчесність науково-педагогічних, наукових, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_2/nakaz_39_24.01.2020.pdf), Положення про організацію освітнього процесу (http://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_10/nakaz_817_15.12.2017.pdf). Отже, ЗВО вживає належних заходів щодо інформування всіх учасників освітнього процесу щодо їх прав та обов'язків. Під час фокус-групи з НПП останніми було зазначено, що при прийомі на роботу вони підписують договір та посадову інструкцію, а також декларацію з дотримання академічної доброчесності, в яких регламентовані їх права та обов'язки. Під час фокус-групи зі здобувачами освіти останні також виявили високий рівень обізнаності щодо своїх прав та обов'язків, в тому числі при виникненні конфліктних ситуацій. Окрім оприлюднених на сайті ЗВО відповідних нормативних документів на це спрямований також вступний пропедевтичний курс «Університетські студії».

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Проект оновлення ОП оприлюднено за посиланням (http://iff.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/kaf_iu/navch_metod_robota/proekty/Projekt_OP_Ist_bacalavr.pdf), причому датований він 2018 роком, що подовжило можливість для всіх стейкгольдерів взяти участь у його обговоренні. Проект, який планується затвердити 2020 року, наразі не оприлюднено. Заклад пояснює це очікуванням прийняття нового Стандарту вищої освіти для спеціальності 032 «Історія та археологія», після прийняття якого до проекту будуть внесені відповідні зміни.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Освітня програма, що акредитується, оприлюднена і є доступною за посиланням (http://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vstupnikam/iff/2019/op_bakalavr_ist.pdf). Внутрішні та зовнішні стейкголдери мають можливість ознайомлення з нею, цілями, очікуваними результатами та освітніми компонентами. Експертна група зауважує, що ОП випадає як перше посилання під час пошуку в Google (запит «університет Грінченка - програма історія та археологія»), що полегшує її пошук зацікавленими особами. Водночас експертна комісія рекомендує створення окремої веб-сторінки освітньої програми з усіма відповідними матеріалами, що має полегшити навігацію на сайті.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

ЗВО вживає належних заходів щодо інформування всіх учасників освітнього процесу щодо їх прав та обов'язків. Доступність ОП для стейкгольдерів в з використанням пошукових мереж.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Рекомендовано: 1. розмістити Проект ОП 2020 року на сайті не пізніше, ніж за місяць до його затвердження, для надання всім стейкгольдерам можливості його обговорення; 2. створення окремої веб-сторінки освітньої програми з усіма відповідними матеріалами, що має полегшити навігацію на сайті.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Освітня програма та освітня діяльність за цією програмою повністю відповідають критерію 9 і мають взірцевий характер.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галузю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	A
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	A
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	A
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	A
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>OPP_History_2015.pdf</i>	km6PXTnl5kKAebDiT0jvlirVqw4PKJiwxCfiaBU63 L0=
Додаток	<i>NP_History_2015.pdf</i>	pdtYJeKI3GTcBXIOXqNkb4Sjca0A5K4SGM8EvHj FiYo=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Мицик Лариса Миколаївна

Члени експертної групи

Яремчук Сергій Степанович

Ткаченко Вадим Олексійович